

OOSTVLAAMSCHE ZANTENMEDEDEELINGEN VAN DEN BOND DER OOSTVLAAMSCHE
FOLKLORISTEN

Maatschappij zonder winstbejag

Secretariaat van den Bond :
L. VERLODT, Zalmstraat, 69, Gent.Alle stortingen te doen op postrekening :
969.46, Bond Oostvl. Folkloristen,
Abrahamstraat, 13, Gent.

Redactie van Oostvl. Zanten :

F. VAN ES,
Groendreef, 114, Lokeren.

J. VERMEULEN & J. BOES.

De Rozenhoedviering te Wetteren.

e Wettersche prozaïst, Dr. Wilfried Broeckaert, heeft in zijn « Kwajongen »⁽¹⁾ een mooi brokje folklore beschreven over de St.-Pietersviering van zijn geliefd geboortedorp. Als beschrijving beantwoordt het volledig aan zijne doelstelling, n. l. de lustige folklore zijner guitenjaren te vertellen. Als zanters, gaan wij thans dit feest min een literair cachet geven, maar zooals journalisten, gewapend met pen en foto-apparaat, ons begeven in de kringen van het joelend volkje. Het litterair brokje in « Kwajongen » stemt ons tot overwegingen : pas twintig jaren zijn verlopen sinds dit werk verschenen is, en het oude volksgebruik heeft reeds zijn lokale kleur gewijzigd. Wanneer wij enkele bladzijden van het werk van Dr. Broeckaert (en ook van dit van wijlen zijn vader Jan Broeckaert) herlezen en de vergelijking maken met onze huidige volksgebruiken, dan stellen wij vast, dat de industrialiseering te Wetteren het volksleven zeer verbasterd heeft. De geographische ligging was een gunstige factor om de kwaal een grootere uitbreiding te laten nemen. Alhoewel behoorend tot het Land van Dendermonde,

De bovenstaande lettrine is van de hand van den Wetterschen kunstschilder Herman Verbaere en werd speciaal voor ons blad geteekend.

(1) Dr. W. Broeckaert. Kwajongen. Wetteren.

blijft de groote trek van de inwoners van Wetteren naar Gent gaan, en zoo komt de grootstadmentaliteit in alle lagen der bevolking. Als middelpunt der steden: Gent, Aalst en Dendermonde, vormt Wetteren een **gemengd gebied**, dat volksgebruiken kent én van het Waasland, én van het Land van Aalst én van zijn arrondissementhoofdstad, Dendermonde.

Het is typisch, dat de rozenhoedviering méér in het centrum van het dorp gevierd wordt dan op het platteland. Vóór een paar jaren scheen dit gebruik tot het verleden te behooren en telde men maar amper vijf rozenhoeden voor de gansche gemeente.

Welk wonder er gebeurd is weten wij niet, maar het is een feit dat het oorlogsjaar 1943 eene totale herleving bracht in de Sint-Pietersviering. De rozenhoed deed opnieuw zijn intrede, zoodat de voornaamste straten een vroolijk uitzicht kregen, en zang en dans van feestvierende kinderen de intieme atmosfeer brachten van vóór 50 jaar.

Sinte Pieter is de eenige heilige te Wetteren, wien zulk uiterlijk huldebetoog te beurt valt. En hier is het vooral de jeugd, die het feest op touw zet. In den loop der week trekken kleine groepjes kinderen van huis tot huis « **rond voor Ste Pieter** », dat wil zeggen: dat gansch de gemeente het hare wil bijdragen om de onkosten van rozenhoed en verlichting te betalen. Hun « Hebt ge niets voor Sente Pieter? » wordt overal gunstig onthaald.

Den rozenhoed maken is het werk van de oudste kinders. Telkenjare wordt hij hernieuwd en krijgt hij een ander uitzicht. Twee houten banden van ongeveer 50 cm. doormeter worden kruisgewijze in mekaar gebonden. Het ruwe hout wordt met gekleurd chifonnette-papier omwonden. De kleur is verschillend van straat tot straat; sommige houden aan de kleuren van de gemeente: groen en geel; andere geven den voorkeur aan sportieve gevoelens en gebruiken rood en groen, de kleuren van den voetbalclub, de « Racing » van Wetteren; neutralen: blauw en rood; de nationale kleuren worden hier zeer stiefmoederlijk behandeld. Eigenaardig is het, dat aan den rozenhoed geen spoor te vinden is van rozen; in het midden prijken de twee zilveren sleutels van den gevierden heilige. Ze worden uit karton gesneden en met zilverpapier beplakt. Op den vooravond wordt de rozenhoed aan een sterk touw gebonden en in 't midden van de straat **gehangen**, hoog genoeg om niet afgerukt te worden door voorbijtrekkende hooiwagens.

Het feest wordt ingezet den 28^{en} Juni; rond zeven uur 's avonds komen de kinderen samen en de viering begint.

Onafscheidbaar van den rozenhoed is het vuur. In enkele straten wordt een houtvuurtje aangelegd, waarrond gedanst en gespeeld wordt. Het is een overblijfsel van het Sint-Pietersvuur, dat in vroegere jaren afzonderlijk ontstoken werd en nu nog in vele dorpen der provincie Oost-Vlaanderen in zwang blijft. Algemeen wordt thans kaarslicht gebruikt; een klein tateltje, waarop een zestal kaarsjes geplaatst zijn, wordt onder den rozenhoed gezet en vormt het middelpunt van de rondedansers. De kleedij van de kinders is heel gewoon, zonder speciale versieringen. In het jaar 1944 was het een uitzondering, dat de groep, van de gebuurtedekenij Markt-Hoogstraat zich verkleed had; hetgeen werkelijk ons meer deed denken aan een carnavalstoet dan wel aan een St.-Pietersviering. Gebuurten, waar geen rozenhoed gehangen wordt, trekken in groep naar andere straten, waar ze in den feestkring opgenomen worden. Waar kinderen feestvieren is een vroolijke stemming, én ouders én wandelaars genieten vreugdevol van het spel der joelende kinderen.

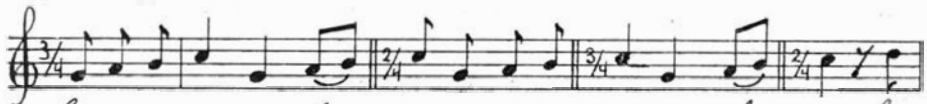
Wat we te hooren en te zien krijgen op zulk feest is de moeite waard genoteerd te worden. Zang, dans en spel verdienen thans onze aandacht. De meeste dansen zijn rei- en rondedansen. Wij komen er verder op terug ter illustreering van sommige liederen. Het liederen-repertoire is zeer uitgebreid. Het Sente Pieters- en het Paterslied behooren tot het oude Wettersche volkslied-repertoire; iedereen kent ze, iedereen kan ze meezingen, ze schijnen onveranderd overgeleverd te zijn van generatie tot generatie. De liederen, die wij opnamen, worden niet alleen op de St.-Pietersviering gezongen en behooren ook tot het gewone kinderspel-repertoire op school- of speelplein. In onze gemeente worden varianten gezongen op bekende volksliederen, b. v. het *Rozalied*; hetgeen wijst, zooals hooger aangestipt, op ons gemengd gebied met elementen uit het Land van Aalst, uit het Land van Waas en uit dat van Dendermonde. Dit laatste valt nog duidelijker op, als wij een vergelijking maken met de studie « Kinderspelen uit Vlaamsch-België », verzameld door den West-Vlaamschen Onderwijzersbond, waarin spelen met zang opgeteekend zijn, die ook gedeeltelijk tot den Wetterschen liederenschat behooren. Soms vormen twee verscheidene fragmenten bij ons maar één lied; andere liederen behouden hun hoofdmotief, maar beginnen of eindigen dan weer op een andere manier. Daar

wij ons beperken bij de rozenhoedviering, laten wij hier elke critische studie van kant, maar meenen toch, dat voorgaande aanmerkingen niet over het hoofd mogen gezien worden bij een algemeene studie van ons volkslied.

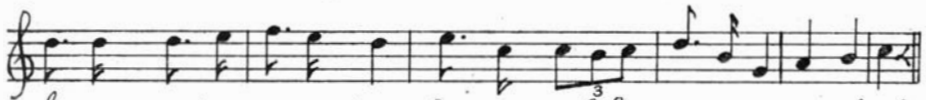
Het spel bij de St.-Pietersviering stemt in groote trekken overeen met het gewone kinderspel. De folkloristen De Cock en Teirlinck lieten ons het standaardwerk na « Kinderspel en Kinderlust in Zuid-Nederland », dat eene beschrijving bevat van de meeste kindervermaken in de gemeente. Aangezien het ons doel geweest is, de rozenhoedviering in haar geheel op te teekenen, voegen wij hierbij dat brokje folklore, dat op St.-Pietersdag als afwisseling van zang en dans, door onze jeugd nog bewaard wordt.

Wij laten thans het woord aan onze jeugd, die met zang, dans en spel den feestavond der Sint-Pietersviering aanvangt⁽²⁾.

1. — 'T PATERKE.

En pater, gij moet kie-zen, en pater, gij moet kie-zen; En

kiezen moet gij geeren doen, Oep-sa-sieleken, oepsasa, tra-la-la.

1. — En pater, gij moet kiezen,
en pater, gij moet kiezen.
En kiezen moet gij geeren doen,
Oep-sa-sielken, oepsa-sa,
Tra-la-la !
2. — En pater, gij moet niezen,
3. — En pater, gij moet knielen,
4. — En pater, gij moet bidden.
En pater, gij moet kiezen.

(2). De onderhavige tekst is die eener lezing door Schrijver gehouden voor den Bond der Oostvlaamsche Folkloristen te Gent in het Museum voor Folklore op Zondag 6 Augustus 1944, voordracht die door dansuitvoeringen van een groep Wettersche kinderen werd opgeluisterd.

Dansuitvoering*

Opstelling : gesloten kring, de handen in mekaar. Het paterke, meisje of jongen, bevindt zich in het midden van den kring.

1. — De kring marcheert in gaanpas naar links. Het paterken marcheert naar rechts. Het werpt onderzoekende blikken naar zijn gezellen en gezellinnen, en duidt N. aan. Beide gaan dan in den kring staan.
2. — Beide kinders bootsen met veel gebaren de bezongen handeling na.
- 3, 4 en 5. — Telkens zooals in 2.

2. — MARIA ZIT DEN BLAUWEN STEEN⁽¹⁾.

Ma-ri-a zit den blauwen steen, blauwen steen, blauwen steen, Maria zit den

blauwen steen, blauwen steen.

1. — Maria zit den blauwen steen, blauwen steen, blauwen steen.
Maria zit den blauwen steen, blauwen steen !
2. — Maria kamt haar haren, haar haren, haar haren.
3. — Maria zit te weenen, te weenen, te weenen.
4. — Maria, waarom weent gij zoo ?
5. — Omdat ik morgen sterven moet.
6. — Maria mag niet sterven.
7. — Daar kwam een moeder bijstaan.
8. — Daar kwamen twee piotjes bij.
9. — Er kwam een manneken uit het bosch.
10. — Dat manneken haalt zijn mesken uit.
11. — Dat manneken begon te steken.
12. — Maria wordt begraven.
13. — Al onder dezen blauwen steen.

* Dansuitvoering- en muziekopname hebben wij te danken aan Mr. L. Janda. De nummers bij de opgave van figuren en passen verwijzen naar de verschillende strofen van elk lied. Bij het « Rosalied », verwijzen de letters nog naar de verschillende versregels, (e en f elk naar vier versregels).

(1) Zie variante uit Meenen in O. V. Z. 19^e jg., 1944, bl. 41.

14. — Maria danst in 't rondeken.
15. — En Jantjen zet zijn hoedjen op.
16. — En Mieken mee heur roksken aan.
17. — Dat belleken ging van tin-ge-lin-ge-ling.

« Maria zit den blauwen steen » is, zooals het liedje van 't Parterken, een dans met nabootsing.

Dansuitvoering.

Opstelling : de kinderen staan in gesloten kring. In hun midden zit een meisje, dat Maria verbeeldt, op de knieën.

1. — De kring stapt met gewone passen naar links; allen, behalve Maria, zingen.
2. — id. Maria bootst de uitgedrukte handeling na.
3. — id. id.
4. — id. id.
5. — Alleen Maria zingt.
6. — De kring wijzigt gaanpas in hoppas. Allen, behalve Maria, zingen.
7. — Terug in den gewonen pas. Een meisje verlaat den kring en stelt zich naast de geknielde Maria.
8. — Blijft in gewonen pas. Twee jongens, piotjes, vervoegen Maria.
9. — Een jongen, het manneken uit het bosch, treedt bij.
10. — Het manneken gebaart een mes te trekken.
11. — Die boschkerel wil Maria aanvallen; zij wordt door moeder en de twee piotjes beschermd.
12. — Nog altijd in gewonen pas. Allen zingen, behalve Maria, die geknield blijft. De moeder, piotjes en het boschkereltje staan in een kring rond Maria en houden de handen gestrekt boven haar hoofd.
13. — De handen worden hooger geheven, een soort koepel vormend.
14. — Allen zingen. Maria en de vier figuranten vormen een kring en marcheeren in tegenovergestelde richting.

15. — In buiten- en binnenkring worden de handen los gelaten; men bootst met de rechter hand het afnemen van den hoed na.
16. — Marcheerd slaan ze met de handen op de dijen.
17. — Door allen wordt in den gewonen gaanpas met den voet gestampt, de nadruk leggend op den lettergreep « ting ».

3. — DAAR LIEP EEN OUDE VROUW OP STRAAT.
(Het Rosalied).

A.

Daar liep een oude vrouw op straat in de Kei-, in de Kei-, in de Keizerstraat, ze

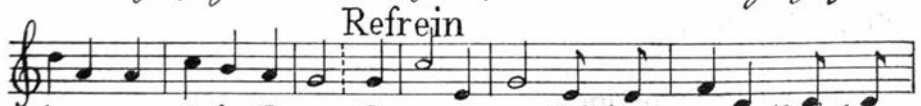
had een aardig mutsken op, in de Kei-, in de Keizerstraat.

B.

'k Heb mijn zusje ver-lo-ren, mijn liefste Ro-sa, 'k heb mijn zusje ver-

Refrein

loren, mijn liefste Ro-sa. Ro-sie, Ro-sa, 'k heb mijn zusje, 'k heb mijn

zusje Ro-sie, Ro-sa, 'k heb mijn zusje, Tra-la. O, wat spijt, o, wat spijt.

Ik ben mijn zusje kwijt. O, wat spijt, o, wat spijt, ik ben mijn zusje kwijt.

Rosie, Rosa, enz----- (Refrein)

1. — a) Daar liep een oude vrouw op straat,
 b) in de Kei-, in de Kei-, in de Keizerstraat.
 c) Ze had een aardig mutsken op,
 d) in de Kei-, in de Kei-, in de Keizerstraat.
 e) 'k Heb mijn zusje verloren,
 mijn liefste Rosa.
 'k Heb mijn zusje verloren,
 mijn liefste Rosa.

Refrein : f) Rosie, Rosa, 'k heb mijn zusje,
 'k heb mijn zusje.
 Rosie, Rosa, 'k heb mijn zusje,
 Trala !

2. — O wat spijt, O wat spijt,
 ik ben mijn zusje kwijt.
 O wat spijt, O wat spijt,
 ik ben mijn zusje kwijt !

Refrein : Rosie, Rosa, enz.

3. — Op die brug, op die brug,
 vond ik mijn zusje terug.
 Op die brug, op die brug,
 vond ik mijn zusje terug.

Refrein : Rosie, Rosa, enz.

Dansuitvoering.

Opstelling : de kinderen staan in een kring. de handen los; een meisje in het midden.

1. — a) De kring staat stil en men zingt langzaam. Het meisje in het midden doet één looppas bij iederen lettergreep (dus 8 looppassen voor den eersten zin) en keert zich nadien met het aangezicht naar één van haar speelgenoten uit den kring; ze plaatst er zich voor.
 b) samen doen ze 8 zijdelingsche zwaaipassen, de handen op de heupen houdend.
 c) Het meisje uit den kring trekt zich terug in het midden en herhaalt den looppas zooals in a.
 d) zooals in b.

e) Het meisje keert naar rechts in looppas en plaatst zich nogmaals tegenover een van haar speelgenooten. Ze leggen de hand op elkaars schouder.

f) Refrein. Het kind duwt zijn partner buiten den kring in driepas en terug. Ze draaien zich, zoodat de partner binnen den kring staat en het meisje nu de plaats inneemt tusschen de speelgenooten.

De partner heeft dus de rol overgenomen en de dans kan herbeginnen.

2. — Herhaalt wat er geschiedde in e.
Refrein, zooals f.
3. — Terug een nieuwe partner, herhaalt e.
Refrein, zooals f.

4. — HET ROODE ROOSKEN.

En een rood, rood roosken, en een blauw, blauw blommeken,
Als wij draaien zullen wij draaien, U..... keert zich om-me.

The image shows two staves of musical notation. The first staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. It contains a melody with notes and rests. The second staff is also in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. It contains a melody with notes and rests, including a triplet of eighth notes. The lyrics are written in a cursive script below the notes.

En een rood, rood roosken,
En een blauw, blauw blommeken !
Als wij draaien, zullen wij draaien :
N..... keert zich omme.

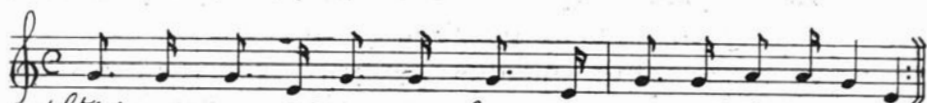
Dansuitvoering.

Opstelling : in kring, de handen in mekaar.

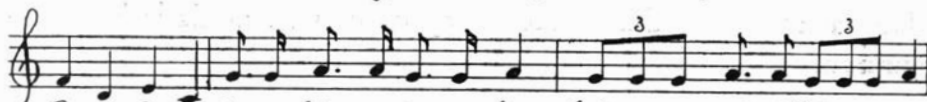
Kring marcheert in gaanpas naar links. Bij het woord : « N. keert zich omme » draait N. zich.

Elk krijgt zoo zijn beurt, tot wanneer allen met den rug naar het midden gekeerd zijn.

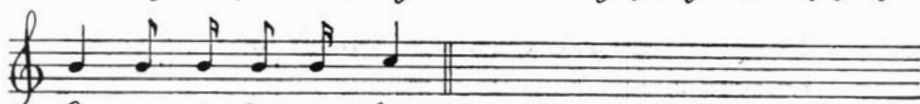
5. — 'K HEB NE RING.

*'k heb nen ring al aan mijn hand, aan wien zal ik hem ge-ven?
Aan nen vriend van mijnen kant, zal ik hem pre-sen-tee-ren.*

Ro-ze, Ro-ze, Ro-ze-blom op mijnen hoed, hebt ge geen geld of hebt ge geen goed

Viv-at de Ro-zen-hoed.

'K Heb ne ring al aan mijn hand,
Aan wien zal ik hem geven ?
Aan nen vriend van mijnen kant,
Zal ik hem presenteerén.
Roze, roze, rozeblom op mijnen hoed,
Hebt ge geen geld of hebt ge geen goed,
Vivat de Rozenhoed !

Dansuitvoering.

Opstelling : In gesloten kring, de handen in mekaar.

Jongens en meisjes marcheeren in den gewonen gaanpas.

Allen zingen mee.

Bij de woorden « Vivat de Rozenhoed » staat men stil en worden de handen zwaaiend omhoog gestoken.

Wij hopen hiermede een punt uit onze folklore, dat totnogtoe over weinig bibliographie beschikt, aangeraakt te hebben. Daarom was het ons doel, in de eerste plaats, volledig alle liederen en spelen, in verband met de rozenhoedviering, op te teekenen; een gedeelte daarvan hebben wij thans gepubliceerd in deze bijdrage. Maar het is ook onzen wensch, tot onze folkloristen een oproep te richten, om ons te willen inlichten over dergelijke **Rozenhoedvieringen** of andere gebruiken op Sint-Pietersdag. Met het oog op een meer volledige studie, over de rozenhoedvieringen in het

Vlaamsche land, zouden ons alle inlichtingen over dit bestaande oud volksgebruik, zeer welkom zijn.

De Rozenhoed schijnt een onschuldig kindervermaak te zijn, maar wanneer wij den groei en bloei plaatsen in het kader van onze geschiedenis, krijgt hij kleur en leven; een vitaliteit verradend die nauw samenhangt met ons volksleven. Zóó illustreert de volkskunde het échte leven. Van onzen Vlaamschen liederenschat valt nog wat op te teekenen. Maar dat volstaat niet; er is nog méér van ons patrimonium in eere te herstellen. Wij bedoelen hiermede, dat deze liederen **bruikbaar** kunnen gemaakt worden en onder kundige leiding den blijvenden schakel kunnen vormen van ons verleden met de toekomstige generaties.

Marcel DAEM.

DANSEN. OM DEN HOET

Naar oorspronkelijke houtsnede « De Boere-Kermis ».
Gent, Museum voor Folklore. (Vander Haegenfonds).

P. S. — Men gelieve op te merken dat in het « Rosalied » op bl. 145, de laatste noot van den tweeden notenbalk, op het woord « straat », eene DO is; het dwarsstreepje is niet heelemaal doorgedrukt.

Oorlogsfolklore.

Eurêka-Amerika.

In de opgave in het voorgaande nummer, op bladz. 138, dient men te lezen « **Erika** », in plaats van « Eurêka »; Erika is een zeer bekend lied, dat veel werd gezongen. (Opmerking van ons medelid den Heer L. Defraye.)

Bondsleven.

ALGEMEENE STATUTAIRE VERGADERING VAN DEN BOND DER OOSTVLAAMSCHE FOLKLORISTEN.

op Zondag 1 December 1946,

in de leeszaal van het Stadsarchief, Abrahamstraat, 13, te Gent gehouden.

A g e n d a :

1. — Openingrede door den Heer Fern. VAN ES, voorzitter van den Bond.
2. — Jaarverslag en verslag over de prijsvraag 1945 **Weerkundige Volkskalender**, ten laste van het Alfons De Cockfonds, door den Heer L. VERLODT, secretaris. Uitreiking der diplomas.
3. — Jaarverslag door den Heer Julien BOES, penningmeester. Rekening 1945. Begrooting 1947.
4. — Lezing door den Heer Advokaat Jos. VERMEULEN, voorzitter van de Museumcommissie en ondervoorzitter van den Bond: **De Draak en zijn dichters**.
5. — Rondvragen en suggesties.

De Sekretaris,
Lodewijk VERLODT.

De Voorzitter,
Fernand VAN ES.

Deze Algemeene Vergadering wordt te 10 u. door den Heer Voorzitter Fernand VAN ES, als open verklaard. Hij deelt mede dat de volgende leden zich lieten verontschuldigen: Heer Casteleyn uit Brugge, uitlandig, Eerw. Heer Gabriël Celis, ondervoorzitter, ziek, Heer Jan Victor De Raedt uit Gent en Rechter Maurits Frère uit Tongeren, door ambtbezigheden weerhouden en de Heeren Jules Mahy en Ingenieur Jos. Van der Plaetsen uit Wondelgem, verhinderd.

Waarna hij de volgende rede uitspreekt:

DAMES EN HEREN,
Geachte Medeleden,

Het is steeds met genoegen dat uw bestuur de algemene vergadering tegemoet ziet, omdat ze een gelegenheid biedt om met de leden eens gezellig samen te zitten in de vredige atmosfeer dezer stemmige leeszaal en met hen van gedachte te wisselen. Er dient inderdaad erkend dat onze algemene vergaderingen meer hebben van een gezellig samenzijn dan van een stroeve academische zitting, al wordt er ernstig werk verricht.

Folkloristen zijn nu over het algemeen vreedzame, bescheiden mensen, die in alle stilte en kameraadschappelijk hun wetenschap beoefenen, die er in bestaat de volksziel in al haar uitingen, geestelijke en materiële te bestuderen. Hun enig doel is slechts de zuivere wetenschap te dienen, zonder politieke, godsdienstige of andere bijbedoeling, alhoewel sommigen weleens getracht hebben de folklore een verkeerde richting in te sturen, met het treurig gevolg dat deze geestesdiscipline gevaar liep, met dergelijke doelstelling beoefend, alle zuivere wetenschappelijke waarde te verliezen, ja, dat haar zelfs de rang van wetenschap lange tijd hardnekkig werd betwist. Gelukkig dat vele folkloristen, en hier mag het met nationale trots gezegd worden, onder wie vele Belgen en vooral vele Vlamingen, door hun degelijk werk dit minderwaardigheidskompleks, als ik het zo noemen mag, hebben overwonnen en eindelijk aan de folklore een ereplaats hebben bezorgd onder de geesteswetenschappen. Laten wij hun

voorbeeld volgen en blijven wij voortijveren in volle eendracht en vriendschap voor de bloei en de groei van deze betrekkelijk jonge wetenschap, die ons zo nauw aan het hart ligt.

Welkom dus, Dames en Heren, op deze algemene vergadering, die het twintigste jaar van het bestaan van onze Bond sluit. Wij hadden dit jaar dit 4^e lustrum moeten vieren. Dat is niet gebeurd, omdat Uw bestuur geoordeeld heeft dat de tijdsomstandigheden er zich niet toe lenen. In zijn verslag zal de heer sekretaris U nochtans een zeer beknopt overzicht geven van onze werkzaamheden sedert de stichting van de Bond. Maar daar wij, als echte Vlamingen, toch moeten vieren, hebben wij het passend geoordeeld in deze algemene vergadering onze ijverige sekretaris plechtig te huldigen.

VRIEND VERLODT,

Wij nemen de gelegenheid van Uw oppensioenstelling als ambtenaar bij de Stedelijke Gasregie, in Augustus jl., te baat om U eens te meer al onze erkentelijkheid te betuigen voor al wat U als bestuurslid en sedert einde 1933 als sekretaris van onze bond hebt gepresteerd. Dank zij Uw voorbeeldige toewijding, dank zij Uw onvermoeibare werkzaamheid, hebt U, de « rusteloze op rust » in hoge mate bijgedragen tot de groei en de bloei van de vereniging, die U als een petekind liefhebt, want U waart bij de vont, toen het « Kind » gedoopt werd. Ik ga hier niet al Uw prestaties als sekretaris opsommen, de aanwezige leden kennen ze zo goed als ik en de opsomming ervan zou zeker een ganse bladzijde kleine druk beslaan, maar dit wil ik toch zeggen: Dank grotendeels aan U is de Bond ongehavend en sterker dan ooit de droeve en bange oorlogsjaren doorgeworsteld. U waart en blijft — want voor de Bond kent U geen rust. Waart U niet, enkele dagen na Uw pensioenning, reeds volop bezig aan het catalogiseren van de boeken onzer bibliotheek? — U waart en blijft, zeg ik, de stoere, voorbeeldige stuurman op wie men betrouwen mag. U zijt een bescheiden, maar een groot sekretaris en het is een waar genoegen, ja, een grote vreugde met U te werken. Dit zullen voorzeker al onze medebestuursleden met mij beamen.

Vriend Verlodt, laat mij toe in ons aller naam, als blijk onzer erkentelijkheid, U dit geschenk aan te bieden. Ik wens U « ad multos amos »! Denk niet dat dit een geijkte rituele formule is; die wens komt uit het diepste van mijn hart. Ja, nog vele jaren vredig, maar toch actief leven te midden van Uw achtbare kleine familie, die ook onze hulde verdient, omdat wij weten welke grote steun, in Uw bedrijvig leven, Mevrouw en Mejuffer Verlodt steeds geweest zijn.

Goed heil, Vriend Verlodt!

Heer Verlodt, diep ontroerd, dankt voor de hem gebrachte hulde en het prachtig geschenk waarmede hij bedacht werd. Hij meent echter er te moeten op wijzen dat, hoe goed de stuurman ook weze, hij een goed kapitein noodig heeft om hem te leiden en raad te geven en die heeft hij gevonden in den persoon van den Voorzitter van den Bond, den Heer Van Es, dien hij daarvoor oprecht dankbaar is. Hij geeft daarop lezing van het jaarverslag:

MEVROUWEN, MIJNHEEREN.

Op 2 Mei l.l. was het 20 jaren geleden dat onze geliefde Bond zijne stichtingsvergadering hield.

20 jaar!... Jaren van wroeten, jaren van teleurstelling, jaren van vreugde....

Bij de stichting waren wij slechts een handvol, maar allen waren vol durf, wilskracht en begeestering, en bekijkt het resultaat!

Onder de aanwezigen hier zijn er wel « oudgedienden », die de eerste jaren van ons bestaan, deze van den strijd, hebben medegeleefd en zij vooral zullen, bij een terugblik, geheel gemakkelijk den groten vooruitgang kunnen vaststellen, dien wij in die tijdspanne maakten.

Neemt maar de eerste schuchtere, maar waardevolle nummers van « Oost-

vlaamsche Zanten» terhand en maakt de vergelijking tusschen deze eerste brochuren van 16 blz., op een soort dagbladpapier gedrukt, en de latere, die meer dan eens 48 blz. telden, op houtvrij papier gedrukt en die daarbij flink geïllustreerd waren.

Denkt aan onze eerste tentoonstellingen waaruit, via de groote tentoonstelling van 1930, in het Feestpaleis van het Park, het prachtig Museum voor Folklore der Lange Steenstraat is ontstaan.

Herinnert U het oprichten door onze zorgen, te Denderleeuw op het Gemeenteplein, van het mooie monument ter eere van wijlen grootmeester Alfons De Cock, stichter van de wetenschappelijke Folklore in onze gewesten.

Spreeken wij nog, om te eindigen, over het Landjuweel der Poppenspelen door ons met een buitengewoon succes op touw gezet en dat een ware krachttoer mag genoemd. Tot nu toe heeft het nog niemand aangedurfd ons na te volgen door een tweede landjuweel in te richten. Verwacht men dit nogmaals van onzen Bond?

Wij mogen voorwaar met fierheid terugblikken op de verlopen jaren van ons bestaan en nochtans is, wat voorgaat slechts een greep in het vele gepresteerde.

Eens zal de eene of andere onder ons zich toch moeten gelasten met het schrijven der geschiedenis van onze vereeniging.

Wie neemt dat werk voor zijn rekening?

«Waarom wordt deze verjaring niet gevierd?», hoor ik U vragen. Wel, doodeenvoudig omdat de tijdsomstandigheden ons niet geschikt schijnen om te doen wat wij zouden wenschen. Wij willen namelijk niet voor den dag komen met iets minderwaardigs, maar wel met iets ons verleden waardig, iets puiker nog dan onze eerste Lustrumfeesten van einde 1930 en dan de Landdagen van einde 1935. Want «Noblesse oblige»!

Vermits wij nu toch moeten wachten, stellen wij ons voor in 1951, dat is toch niet zoover meer verwijderd, ons 25 jarig jubilee te vieren en dan «zal de beiaard spelen».

Ik heb het noodig geacht U daarover te spreken, omdat het waarlijk deugd doet het gepresteerde eens in oogenschouw te nemen, maar nog meer om de jongeren onder U er op te wijzen dat men door eensgezindheid en volharding, alle hindernissen kan overschrijden.

Na deze wat lange inleiding lees ik U nu het verslag voor over de werkzaamheden van den Bond gedurende het jaar 1946.

Is het wel noodig, Dames en Heeren, er U nogmaals aan te herinneren dat uw bestuur zich geen moeite ontzegt om de vereeniging hooger op te werken? Dank vraagt het daarvoor niet, maar alleen uw medewerking.

Niettegenstaande wij de bijdrage op fr. 40 per jaar moesten brengen, is het ledental niet verminderd en wat het meest verheugend is om vast te stellen: de aanwinsten geschieden automatisch, dit wil zeggen dat de nieuwe leden zich aanbieden, zonder daartoe door wie ook uitgenoodigd te worden.

Ook onder finantieel oogpunt staan wij er flink voor, dit zal onze penningmeester, Heer Boes, U straks wel piekfijn uitleggen en bewijzen. Iets nochtans mag ik U van nu af aan verklappen: het Ministerie van Openbaar Onderwijs en Volksopleiding heeft de subsidies én voor den Bond én voor het Museum voor Folklore met 50% verhoogd, hetgeen bewijst dat onze werking in hoog aanzien staat.

Het tijdschrift «Oostvlaamsche Zanten» heeft, zooals U wel zeker hebt bemerkt, zijn vooroorlogsch kleedje terug aangetrokken, in dien zin dat het nu weer op papier van goede hoedanigheid wordt gedrukt en genaaid is in een smaakvolle kaft, die het goed beschut en een buitengewoon goeden indruk laat bij het in hand nemen.

De inhoud ervan is even verzorgd als voorheen, wat degelijkheid en verscheidenheid der bijdragen betreft. Zoo verschenen onder meer:

Folklore en Onderwijs, door Heer Lode Hoste;

De Gentsche Folklore in het werk van Julius De Bruycker, door Prof. Paul De Keyser;

Oostvlaamsche Folkloristische Bibliographie, door Heer Fern. Van Es;

- Verhalen in sleuteltaal, door Meester Jos. Vermeulen;
Verlag over de Algemeene Vergadering van den Bond der Oostvlaamsche Folk-
listen (15-12-45) door Lod. Verlodt;
Over het gewoonterecht van hooger en lager personeel' in een Middeleeuwsche
Benedictijnerabdij te Gent, door Dr Maurits Gysseling;
Oude Gentsche maten en gewichten, door Heer L. Lievevrouw-Coopman;
Twintig dieren als weerprofeten, door Meester Jos. Vermeulen;
Naar een Bibliographie van de Vlaamsche Folklore, door Dr Karel Peeters;
De Rozenhoedviering te Wetteren, door Drs Marcel Daem.

Daarbij boekbesprekingen, zanten, rijmpjes, bondsleven, In Memoriam's, Oorlogsfolklore, enz.

Dit vormt samen een boekdeel van 162 blz. onuitgegeven tekst.

De Winterserie 1945-46 van de voordrachten, ingericht door den Bond, in samenwerking met de Bestuurscommissie van het Museum voor Folklore, en gehouden in de leeszaal van het Stadsarchief, ving op 2 December 1945 aan. Achtereenvolgens hoorden wij :

- 2 December 1945 : Heer Fern. VAN ES, voorzitter van den Bond, met : **Nederlandsche Schatsagen.**
- 16 December : Heer Dr Karel C. PEETERS, conservator der Musea van Oudheden en Toegepaste Kunst der Stad Antwerpen, met : **De Bibliographie van de Vlaamsche Folklore.**
- 6 Januari 1946 : Heer Jules PIETERS, gemeentesecretaris te Serskamp, met : **Over patacons en schildkens onzer Nieuwjaarskoeken (met lichtbeelden en eene tentoonstelling van patacons en sierfiguren voor peperkoeken).**
- 3 Februari : Mejuffer Dra Rosa MINNAERT, leerares M. O., met : **De Folklore van het Paaschfeest.**
- 2 Maart : Heer Julien BOES, conservator van het Museum voor Folklore, met : **Carnaval.**
- 17 Maart : Heer Drs Marcel DAEM met : **Volkskundige Zanting in de Vlaamsche Miniatuur (met lichtbeelden).**
- 31 Maart : Heer Jos. VERMEULEN, voorzitter der Bestuurscommissie van het Museum v. Folklore te Gent, met de **Voorlezing van zijn folkloristisch epos: « Drakevaar en Dulle Griet ».**

De Zomercyclus 1946, gegeven in het Museum voor Folklore, bevatte :

- 2 Juni 1946 : Heer Prof. Dr A. J. J. VAN DE VELDE, hoogleeraar em. aan de Universiteit van Gent, met : **Het Leven in het laboratorium en hoe daar ontdekkingen ontstaan.**
- 16 Juni : Heer Dr Henri NOWE, stadsarchivaris te Gent en medebeheerder van den Bond, met : **Heksen en tooveraars.**
- 30 Juni : Mejuffer Dra Godelieve DE MEYER, met : **Bedevaartgebruiken in de Middeleeuwen en nu.**
- X 14 Juli : Heer Hervé Stalpaert, medebeheerder van den Bond der Westvlaamsche Folkloristen, met : **De Brugsche almanakken : Geschiedenis en Folklore.**
- 4 Augustus : Heer Dr Maurits GYSSELING, aspirant Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, met : **Dorpsnamen in het Gentsche.**
- 18 Augustus : Heer Fernand VAN ES, voorzitter van den Bond, met : **De Alven in het modern Volksgeloof en Bijgeloof.**
- 1 September : Heer Ferdi VAN DE VIJVER, hoofdredacteur van het Maandschrift « **Kleding en Mode** », met : **Grepen uit de Geschiedenis en de Folklore der Kleermakers (met lichtbeelden en kleine tentoonstelling van kleermakersgerief).**

- 15 September : Heer Edw. DE VIJNCK, musicoloog, met de medewerking van Mevrouwen Madeleine JAXX-MICHIELS, Gaby VAN GLABEKE en Odette WEYTINCK en de Heer Frans PENNOIT, met : **Onze Voorouders musicceeren** (met uitvoering van oude Vlaamsche liederen). Dit was de 100^e voordracht sinds de stichting onzer kosteloze, openbare, opvoedende conferenties.
- 29 September : Heer VAN BRAGT, met : **Het leven in de Gentsche poortjes vóór 1900.**
- 13 October : Heer Lode HOSTE, medebeheerder van den Bond, met : **Mythen, sagen, legenden en hun verband tot de Folklore.**

De opkomst voor deze lezingen was buitengewoon goed. In naam van beide besturen en van de getrouwe toehoorders, dank ik van harte de Dames en Heeren sprekers en medewerkers voor het genoegen dat zij ons belangloos schonken.

Het programma voor de Winterreeks 1947, die op 5 Januari 1947 e.k. aanvangt, is reeds gereed en zoo zullen wij waarschijnlijk het genoegen hebben te zien optreden :

Mejuffer Dr Elisabeth Dhanens, Mejuffer Dra Marie-Magdalena De Vos en Mejuffer Dra Roza Minnaert en de HH. : Lode Hoste, Frans De Coster, Hector Gijselinck, Ferd. Gyssens, Jules Pieters, Drs Marcel Daem, Victor Speeckart, Marcellijn De Wulf, Dr Antonin Van Elslander en Drs Laureys. Wij wachten nog naar het antwoord van eenigen onder hen om de volledige lijst met data te kunnen opmaken.

De Dienst der Naschoolsche werken van het Ministerie van Openbaar Onderwijs en Volksoepvoeding bedacht ons met eene tegemoetkoming van fr. 1.350. Dat in wel geen schat, als men weet dat één enkele voordracht met lichtbeelden ons fr. 1500 voor de diapositieven kost. Nochtans is het voor ons een symbolische geste, die ons aantoonst dat men in het Ministerie wel bewust is van het feit, dat wij meer dan verdienstelijk werk verrichten. Laat ons nu eeter hopen, dat wij voor dit jaar beter zullen bedacht worden.

De Stad Gent stort regelmatig de voorschotten op de som voor ons op de begrooting voorzien en van het Provinciebestuur verwachten wij eene ruime vermeerdering van toelage, daar wij de eer en het genoegen hadden het bezoek te ontvangen eener afvaardiging van de Bestendige Deputatie, die ons hare tevredenheid uitdrukte over hetgeen wij haar toonden en mededeelden.

Terloops wil ik er U op wijzen dat onze goed voorziene bibliotheek stilaan in orde komt en wij in den loop van het volgend jaar bij machte zullen zijn U een alphabetischen en ideologischen catalogus voor te leggen.

De poppenspelen werden, den Zomer door, 's Zondags namiddag en gedurende de « Gentsche Feesten » elke dag doorlopend in het Museum gehouden en trokken meer en meer volk, dank vooral aan « Pierke », pardon, ik meen Heer Gust De Puydt en den onvermoeibaren Heer Julien Boes.

De aankoopcommissie van het Museum, bestaande uit de HH. Prof. Dr Paul De Keyser en Meester Jos. Vermeulen, deed weer prachtige aankopen, waarvan de lijst eerstdaags in « Oostvlaamsche Zanten » zal worden opgenomen. Wij danken de beide vrienden voor hun opofferingsgeest en feliciteeren ze meteen voor hun speurzín.

Wij ontvingen ook heel wat interessante geschenken die onze verzameling bijzonder zullen verrijken.

Ik zal geen namen vernoemen maar wil toch één uitzondering maken voor Mevrouw de Wwe Auguste Ladon, die ons glazeniersgereedschap en eenige prachtige ontwerpen en cartons voor glasramen schonk en ons medelid Heer Ernest De Pue, die ons een volledig atelier van kuiper met al het alaaam, uit eigen beweging afstond.

Wij zijn deze edelmoedige schenkers ten zeerste dankbaar voor hun vrijgevigheid en stellen ons voor al het geschonkene en aangekochte, in het begin van a.s. zomer, in eene speciale tentoonstelling te vereenigen, alvorens het op de aangewezen plaats in ons Museum uit te stallen.

Ik geloof, Dames en Heeren, dat ik U alles verteld heb wat over het bondsleven te zeggen viel en dank U voor uw aandachtig luisteren.

Er werd mij opgedragen ook verslag uit te brengen over den prijskamp 1945 door den Bond, ten laste van het Alfons De Cockfonds, uitgeschreven.

Gevraagd werd :

Een in het Nederlandsch geschreven studie van ten minste 64 blz. van 42 regels met 62 letterteekens over :

Weerkundige Volkskalender voor het Vlaamsche Land (voorspellingen, weerspreuken, boerenwijsheid, enz.).

Enkel handschriften, leesbaar geschreven of getypt, van nog niet uitgegeven studiën komen in aanmerking.

De schrijver zet zijn naam niet op zijn werk, hij voorziet het echter van een kenspreuk, die hij, met opgave van naam en woonplaats, gesloten in een omslag met dezelfde spreuk als opschrift, herhaalt. De manuscripten moeten vóór 31 December 1495 gestuurd worden naar den Heer Lodewijk Verlodt, sekretaris van den Bond der Oostvlaamsche Folkloristen, Zalmstraat 69, Gent, onder vermelding : **Weerkundige Volkskalender voor het Vlaamsche Land. Prijsvraag 1945.** De uitgeloopte prijs bedraagt fr. 1.500. In geval geen enkel werk aan de vereischten voldoet kan de jury aanmoedigingspremiën toekenen. Het bekroonde werk wordt het eigendom van den Bond der Oostvlaamsche Folkloristen.

Wij denken niet beter te kunnen doen dan U het prachtig en met redenen omkleed rapport voor te lezen van den Heer Prof. Dr Paul De Keyser, eerevoorzitter van den Bond en algemeen verslaggever van den prijskamp.

« Op de prijsvraag 1945 van den Bond der Oostvlaamsche Folkloristen waarin gevraagd werd een in het Nederlandsch geschreven studie over een Weerkundige Volkskalender voor het Vlaamsche Land, zijn drie handschriften, binnen de bepaalde tijd en beantwoordend aan de voorgeschreven voorwaarden, bij het Sekretariaat binnengekomen. Ze droegen als spreuk : « **Zwijgen en denken, zal niemand krenken** », « **Door Weer en Wind** » en « **Al wat ik bezit** » en werden onderscheidelijk gerangschikt onder A, B, C.

Als beoordeelaars, buiten het bestuur van den Bond, werden aangewezen de HH. Dr L. Dufour, meteoroloog bij de Koninklijke Sterrenwacht te Ukkel en schrijver van een merkwaardig werk over « **Onze Volksche Weerkunde** » (Fransche uitgave in 1943 in de reeks « **Savoir** », een Nederlanse uitgave in 1945 in de reeks « **Basis** » van de firma A. Manteau te Brussel), Prof. Dr R. Foncke der Gentse Universiteit en Hervé Stalpaert, leraar en folklorist te St.-Andries-bij-Brugge. Ze hebben zich gewetensvol van hun taak gekweten en verdienen ten volle de dank van het Bestuur. Prof. Foncke werd in die taak onderbroken door een zware ziekte, die hij gelukkig is te boven gekomen. Niettemin werd ons een uitvoerig verslag toegezegd. Wij benuttigen deze gelegenheid om hem een volledig herstel toe te wensen.

De met grondige redenen omklede verslagen van de HH. Dufour en Stalpaert zijn niet van aard het uiteindelijke oordeel van de jury door het ontbrekend verslag van Prof. Foncke verder uit te stellen. Prof. Foncke trouwens sluit zich bij brieven van zijn dochter, Mevrouw E. Luyckx-Foncke helemaal bij de beoordeeling van de H. Dufour aan.

Na lof te hebben toegezwaaid aan de drie inzenders en hun verschillende prestaties aan een vakkundige kritiek te hebben onderworpen, konkludeert de H. Dufour dat de prijs moet worden toegekend aan hs. A, dat het best, afgezien van enkele overtolligheden en bibliographische leemten, aan de gestelde prijsvraag beantwoordt. Hij maakt echter ook de lof van hs. B. wegens zijn prachtige dokumentatie. De H. Stalpaert komt ongeveer tot dezelfde konklusies. Het verdienstelijkste werk als geheel is voor hem eveneens hs. A. Nochtans, voegt hij er aan toe, mag ook een eervolle vermelding verleend worden aan hs. B « als een oprecht gebaar van achting voor de jarenlange materiaal-verzameling, waarvan het een bewijs levert ». Hs. C is een loutere opsomming, de verzameling van een liefhebber, die, zonder veel kritiek en met een volledig gebrek aan wetenschappelijk apparaat, zijn gegevens overzichtelijk, doch zonder de minste interpretatie, heeft gerangschikt tot een antwoord op de prijsvraag. Ten einde de werkzaamheden van de jury te vergemakkelijken, kan dus C worden uitgeschakeld.

Blijven hs. A en hs. B over. Beide hss hebben verdiensten en gebreken. Hs A beantwoordt het best aan de gestelde vraag op voorwaarde dat het beperkt blijve tot Hoofdstuk I : de Volkskalender. De overige hoofdstukken zijn belangwekkend, vooral datgeen over de erediensden in verband met de volkskalender, maar kunnen naderhand tot studies voor « Oostvlaamsche Zanten worden verwerkt.

Hs B is van zodanige aard dat het jammer zou zijn moest die overvloedige bronnenverzameling in haar kartons blijven liggen en vergeten geraken. Door een eervolle vermelding, zoals de Heer Stalpaert voorstelt, zouden we er misschien de aandacht kunnen op trekken van een geleerd genootschap of van een uitgever om in den vorm van een **Weerkundig Woordenboek voor België** het levenswerk van een liefhebber-meteoroloog uit te geven. Trouwens een gedeelte van het werk van B, nl. kartons G en I/1-2, beantwoordt aan onze prijsvraag. Enigzins herwerkt zou ik persoonlijk het beter vinden dan dat van A, omdat het meer dan A vergelijkend te werk gaat : overeenkomsten en afwijkingen in de volksweerkunde van Walen, Franssen, Engelsen, Duitsers, Italianen, enz. worden aangehaald. Kortom, de schrijver van B is zonder twijfel een specialist op het gebied der Volksweerkunde, terwijl de schrijver van A een folklorist is, die handiger, en wellicht veelzijdiger, aangelegd is.

Tenslotte zou ik veel voelen voor een dubbele bekroning, waarbij zou worden bedongen dat bij eventuele uitgave rekening zou worden gehouden met de opmerkingen van de verslaggevers, bv. de talrijke klopp- en taalfouten, die sommige passussen ontsieren.

In geval de jury ertoe zou besluiten de « Volkskundige Weerkalender » van hs A uit te geven, dan zou het aanbeveling verdienen dat de door de auteur toegevoegde illustraties zouden vervangen worden door oude of nieuwe houtsneden. Misschien ware het een gelegenheid een wedstrijd van het Alfons De Cockfonds uit te schrijven onder de Belgische houtsnijders om met een 12-tal geschikte houtsneden de Weerkundige Volkskalender te illustreren? Dankbaar onderwerp voor de prijskampen van de Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten of voor de St.-Lukaskunstscholen?

Mijn voorstel, als algemeen verslaggever, is de inzenders van A en B ex-aequo te bekronen, maar slechts het herwerkte hoofdstuk I^o van A uit te geven, in afwijking van de voorstellen van de HH. Dr Dufour en Stalpaert om alleen A te bekronen, terwijl de H. Stalpaert tevens een eervolle vermelding voor B voorziet. In afwachting van het uiteindelijke oordeel van de jury mogen we ons verblijden dat de Prijsvraag 1945 over de Weerkunde bij de folkloristen zulk een bijval heeft ondervonden : drie antwoorden is inderdaad veel op een gebied, dat door de Heer Dr Dufour als « la plus difficile de la météorologie populaire » wordt geacht, « car elle exige, pour être traitée convenablement, des connaissances non seulement sur la météorologie, mais également sur la magie et la religion ».

De Algemeene verslaggever

P. DE KEYSER,

Eere-voorzitter van den Bond der
Oostvlaamsche Folkloristen.

Op het besluit van den Heer Prof. Dr P. De Keyser werd door den Beheerraad, met algemeene stemmen, ingegaan. De werken A. en B. werden ex-aequo geplaatst en de uitgelooft prijs, zal tusschen beiden verdeeld worden. Hs C, aan de gestelde vraag niet beantwoordende, komt niet in aanmerking.

De studie A zal uitgegeven worden van zoodra daartoe mogelijkheid bestaat, onder voorbehoud van herziening en aanwerking, maar alleen hoofdstuk I zou gepubliceerd worden.

De studie B zou eventueel als woordenboek kunnen verschijnen.

De opening der omslagen gaf als resultaat :

A. Heer Broeckhove Maurits, uit Gent, onder kenspreuk « Zwiigen en denken, zal niemand krenken ».

B. Heer Beirens L., uit Hoboken, onder motto : « Door Weer en Wind ».

C. Heer Van Nooten-Prims, uit Geel-Aard, onder leus : « Al wat ik bezit ».

Het resultaat werd aan de belangstellenden medegedeeld.

Wij zijn de leden van den keurraad: Heer Dr Dufour, Prof. Dr Rob. Foncke en Heer Hervé Stalpaert, alsook onze algemeene verslaggever Prof. Dr Paul De Keyser, ten zeerste dankbaar voor het door hen geleverd werk. Hun taak was niet gemakkelijk en zij verdienen dan ook alle lof.

Tevens willen wij belangstellenden er aan herinneren dat de handschriften der studiën met betrekking tot de prijsvraag 1947: «De Folklore van het Paard in België» uiterlijk op 30 December 1947 aan den sekretaris, Zalmstraat 69, te Gent, moeten toegezonden worden.

Dit verslag wordt, zonder opmerkingen, goedgekeurd en de Voorzitter dankt nogmaals den Heer Verlodt.

Het kunstdiploma en de verworven prijzen werden daarop door den Heer Voorzitter Van Es aan de HH. Van Broeckhoven uit Gent en De Meulemeester uit Antwerpen, die zijn ziek-zijnden vriend, Heer L. Beirens uit Hoboken verving, uitgereikt, tezelfdertijd met een woord van lof en dank.

De Heer De Meulemeester sprak alsdan in naam van den Heer Beirens en hemzelf een korte redevoering uit, waarin hij dankte voor de aan de prijswinnaars gebrachte hulde, maar legde vooral nadruk op de zóó prachtige werking van den Bond der Oostvlaamsche Folkloristen en de stuwkracht die er van uitgaat.

Iedereen die er mede in kennis komt, voegde hij er bij, staat er in bewondering voor en wij mogen terecht zeggen dat uw kring dé toonaangevende vereniging is in ons land.

Wij bezitten te Antwerpen b.v. een prachtig officieel Museum voor Folklore, maar het is als een dood lichaam, omdat wij geen Bond bezitten, zooals de uwe, die leeft en werkt, die de leden en belangstellenden onderwijst en leert wat Folklore eigenlijk is en zulks onder alle aspecten.

Wij benijden U, maar wij bezitten ook geen leiding als de uwe, geen saamenhoorigheid tusschen de leden, zooals ik die hier vaststel.

Daarom ook, Dames en Heeren, moet ik U van harte gelukwensen en nog vele jaren vruchtbaar bestaan!

Deze rede werd warm toegejuicht en de eerbiedwaardige spreker door den Heer Voorzitter bedankt voor zijn woorden van warme waardeering.

Daar de Heer Julien Boes, penningmeester, op het laatste oogenblik voor dienstzaken elders werd geroepen en er niet zeker van was hier tijdig terug te zijn, heeft hij mij verzocht hem, zoo noodig, te verontschuldigen en U lezing te geven van de nog onvolledige cijfers van ontvangsten en uitgaven.

Daaruit spruit voort dat er voor het oogenblik nog een batig saldo is van fr. 11.000, maar er blijven nog twee nummers (5 en 6) van Oostvlaamsche Zanten te betalen, waarvan de rekeningen nog niet in ons bezit zijn. Het eindresultaat zal in alle geval bevredigend zijn en dat wil heel wat zeggen in dezen tijd.

De begrooting voor 1947 ziet er als volgt uit:

Ontvangsten :

Toelage Staat voor tijdschrift	7.500,00
Gewone toelage staat	10.000,00
Toelage provincie	10.000,00
Leden	8.000,00
Verkoop publicaties	2.000,00

fr. 37.500,00

Uitgaven :

Tijdschrift	30.000,00
Voordrachten (aandeel bond)	2.000,00
Boekerij (aankopen en onderhoud)	4.000,00
Administratie	1.500,00

fr. 37.500,00

De Heeren Jules Mahy, Gaston Van Peteghem en Lodewijk Hoste worden aangewezen om de rekenplichtigheid na te zien. Ze zullen op tijd en stond uitgenoodigd worden.

Na een dankwoord van den Voorzitter verleent deze laatste onmiddellijk het woord aan den Heer Advokaat Vermeulen, voorzitter van de Bestuurscommissie van het Museum en ondervoorzitter van den Bond, die een lezing houdt over :

DE DRAAK EN ZIJN DICHTERS.

Spreker herinnerde eerst in 't kort aan de legenden over den oorsprong van onzen Drake, waaraan in de meeste gedichten allusie wordt gemaakt : Zijn herkomst eerst uit Scandinavië, waarvan het minst gewag wordt gemaakt; maar zooveel te meer van de twee anderen : Zijn herkomst, als oorlogsbuit, tijdens de kruistochten uit Constantinopel (het wordt soms wel eens Palestina) en zijn verovering door Filips van Artevelde op de Bruggelingen; Prudens van Duyse heeft aan deze laatste sage o.m. een gedicht gewijd.

Chronologisch dateeren de eerste gedichten waarin over den Draak wordt gehandeld, uit de 18^e eeuw. Twee gedichten : « 't Beclach van Dulle Griet » en « Viva Grietje », waarin hetzelfde thema wordt behandeld : Dulle Griet klaagt over haar verwaarloozing en over de « gulden » zorgen die aan den Draak worden besteed.

Een andere toon klinkt op uit het gedicht van Pater Verhegghe « Samenpraak tusschen Belfort en Dulle Griet (1789) ». Daarin komen verscheidene passages voor, waarin met lof over den Draak wordt gesproken.

In een Gentsch liederbundelken, « Dulle Griet » genaamd, 1838, treffen we het eerst afzonderlijk lofdicht, aan den Draak gewijd, aan.

In 1839 werd, tengevolge van de herstellingwerken aan 't Belfort, de Draak naar beneden gehaald. Hij zal 15 jaar, 1839-1854, beneden blijven. Dit geeft aanleiding tot een nieuwen bloei van Draakgedichten. Prudens van Duyse is hierin zeer productief. Bekend vooral is zijn « Petitie aan het Gentsche Magistraat » (1840), waarin wordt aangedrongen den Draak terug naar boven te brengen.

In 1849 mag de Draak meerijden in den « Stoet der Graven van Vlaanderen ». Dit feit geeft ontstaan aan een viertal nieuwe liedjes over den Draak, vooral, wanneer hij, in den eersten uitgang van den stoet, het ongeluk had zijn tong te verliezen. Bekend vooral is het liedje « Hoe de Draak in den eersten ommevang zot werd »(1).

Zijn « Hemelvaart » in 1854 wordt opnieuw herdacht. Van Duyse zal, ten andere, hem nog in een drietal gedichten enthousiast bezingen.

In verkiezingstijden komt de Drake ook soms aan 't woord (1855) en Vuylsteke laat hem ook, in een gedicht, zijn gedacht zeggen over de ijzeren kap op 't Belfort, maar vooral zijn heimwee uitzingen naar de blauwe luchten van zijn geboorteland; wonder, juist Vuylsteke, die in 1871 den Gentschen oorsprong van de Draak zal vaststellen. Nog werden een paar fransche gedichten over den Draak aangehaald (Ad. Siret, Flor. Dauwe) en ook één engelsch (Walsch).

Ten slotte gaf spreker, die enkele maanden geleden zijn folkloristisch epos « Drakevaar en Dulle Griet » voor onze leden reeds heeft voorgelezen, een drietal andere gedichten van zijn hand aan « Onze Drake » gewijd, ten beste. Alles te samen kon de voordrachtgever dertig gedichten vermelden over den Draak, die dus wel een bron van inspiratie voor de Gentsche heem dichters kan worden genoemd.

De lezing van Meester Jos. Vermeulen beleefde een welverdienden bijval, en spreker werd dan ook van harte door den Heer Voorzitter, geluk gewenscht.

Het laatste punt aan de dagorde Rondvragen en Suggesties verwekte veel belangstelling zooals blijkt uit de hierop volgende korte uiteenzetting :

(1) Hierbij dient opgemerkt dat het gedicht destijds onder den titel « De Drake op zwier » in Oostvl. Zanten, 9e Jg. 1934, blz. 120, verschenen en door wijlen den heer Ladrière ingezonden, niets anders is dan dit liedjen uit den ommevang. (J. V.).

Heer Filip Festraets, uit Antwerpen, vraagt of het bestuur de mogelijkheid zou willen onderzoeken aan de leden van den Bond, aan kostenden prijs, tinnen kroezen of tellooren te verkoopen, zooals vroeger gebeurde, ten einde hun toe te laten eene blijvende herinnering aan het Museum te bewaren.

De voorzitter zegt dat zulks van het domein van de Museumcommissie is en maakt de suggestie aan den Heer Adv. Jos. Vermeulen, voorzitter dezer commissie, over.

Heer Gaston Hebbelinck, uit Gent, verzoekt terug wandelvoordrachten in het Museum, vooral op feestdagen, in te richten, daar zulks zeer leerrijk is voor de talrijke bezoekers op die dagen. Deze laatsten loopen nu min of meer verloren.

Meester Jos. Vermeulen zal trachten aan dien wensch te voldoen, te meer daar dit tot het rijk der mogelijkheden behoort.

Heer Drs. Marcel Daem, uit Wetteren, wenscht de rubriek « Oostvl. Folklor. Bibliographie », in « Oostvlaamsche Zanten » voortaan op één enkele zijde van ieder blad te zien drukken, ten einde de belangstellenden toe te laten de verschillende onderdeelen uit te kunnen knippen en op fiches te plakken. Dit voor eigen praktische documentatie.

Prof. Dr Apers, verklaart dat zulks slechts kan geschieden op losse bladen, die als overdrukken, tegen betaling, ter beschikking zouden gesteld worden, daar de Bibliographie zelf deel moet blijven uitmaken van het tijdschrift.

De voorzitter verklaart dat het bestuur de zaak zal onderzoeken, maar dat het wel begrepen is, dat er een zeker aantal belangstellenden zou moeten opdagen om het uitgeven dezer overdrukken mogelijk te maken.

De Heer Prof. Dr Apers wil er zich wel desnoods mede gelasten deze bibliographie op de Roneo te doen afdrucken aan kostende prijs.

De voorzitter sluit de zitting te 12.30 u. na al de sprekers van harte dank gezegd te hebben en de hoop uitdrukkend dat deze zoo vruchtbare samenkomst nog dikwijls zou herhaald worden.

Waarde leden en vrienden, laat mij nu toe toch nog één conclusie te trekken waarmede U geheel zeker akkoord zult gaan: Uw Bond heeft zooals U weet, reeds veel gepresteerd, ja, zonder grootspraak, het meeste van al de vereenigingen in zijn aard; maar hij heeft nog veel werk voor den boeg, wij, bestuur, waarborgen U dat alles zal gebeuren en verwezenlijkt worden, dat op ons programma staat, als U ons verder steunt en in de maät van het mogelijke medewerkt. Dit tot spijt van wie het benijdt.

De Sekretaris:
Lodewijk VERLODT.

Boekbespreking.

STALPAERT, H. — Vertellen. Roeselare, Hernieuwen-Uitgaven, 1946, 55 fr.

Deze handleiding in het leren vertellen van volksvertellingen komt op haar tijd. Het werkje, in een gemakkelijk hanteerbaar formaat gehouden, werd door de schrijver, de jonge, doch veelbelovende Brugse folklorist Hervé Stalpaert, samengesteld ter intentie van leiders of leidsters van jeugdgroepen.

Op eenvoudige, doch steeds ernstig verantwoorde, wijze licht de H. Stalpaert na een pakkende inleiding, die ons in een ver afgelegen Duits « Arbeitslager » voert, zijn jeugdig gehoor in over het wat, hoe en waar van het volksverhaal, om te besluiten met de vaderlandse taak van vertellen en zanten. Voorwaar een mooi programma voor een leergang in burgerlijke opvoeding. Het « waar » verteld wordt heeft al evenveel belang als het « wat » verteld wordt, waar het bij het vertellen op aankomt een « vertelatmosfeer » te scheppen. Het vertelsel is, als het volkslied immers, wezensverwant met de incantatie, die ons door

subtiële middelen *mutatis mutandis* in een trance-toestand verplaatst, waarin voor het kinderlijke gemoed het ongelooflijke geloofwaardig en het wonderbare vanzelfsprekend wordt. Het «hoe» verteld wordt is bijgevolg van het grootste belang en de H. Stalpaert heeft zich dan ook bijzonder ingespannen uit eigen ervaring en uit de ondervinding van de geboren volksvertellers enkele «gulden regels» te puren, die door eenieder, die met bijval het vertellen van volksverhalen wil beoefenen, dienen te worden in acht genomen.

Het boekje, dat we in vele handen wensen, is voorzien van een inleiding door Prof. Mr. E. J. Strubbe, die zich borg stelt voor het door zijn volgeling Hervé Stalpaert gebodene: een dieptepeiling naar de Vlaamse volksziel.

De documentatie, die bijzonder verzorgd is en up to date, maakt het werkje, dat zich bescheiden als «Vertellen» aandient, onmisbaar voor alle folkloristen, die op de hoogte willen zijn of blijven van de Vlaamse en buitenlandse literatuur over de verschillende soorten van volksvertelling, door enkele goed gekozen voorbeelden geïllustreerd. P. D. K.

WITTERYCK, A. J. — Oude Westvlaamsche Volksvertelsels, opnieuw uitgegeven, ingeleid en van nota's voorzien door Hervé Stalpaert, Brugge, Brussel, De Kinkhoren (Desclée de Brouwer), 1946.

Deze heruitgave van de Oude Westvlaamsche Volksvertelsels van A. J. Witteryck (1865-1934) is van wege de Bruggeling en Westvlaamse folklorist Hervé Stalpaert een daad van wetenschappelijke opvoering van de stand van onze Vlaamse Sprookjeskunde en tevens een daad van piëteit. Witteryck, de voortzetter van het pionierswerk van Lootens, verdient ten volle deze posthume hulde aan zijn jeugdwerk. Zijn sprookjesverzameling (1889), na de Oude Kindervertelsels in den Brugschen Tongval (1868) van Adolf Lootens, behoort zeker tot het beste zanterswerk op het gebied van het sprookje in het Vlaamse land. Ze is klassiek en ze was bijna in haar beide gedaanten: het XXXVIIIe deel van de «Annales de la Société d'Emulation de Bruges» en het «Recueil de Contes populaires, etc.» zo goed als onvindbaar geworden. Tans bezitten we in de royale uitgave van de Kinkhoren, in een passend folkloristisch kleedje gestoken door Albert Setola en typografisch piekfijn verzorgd door Desclée de Brouwer, een model-uitgave. Hervé Stalpaert tekende bij wijze van inleiding een vrij uitvoerig bio-bibliografisch portret van Antoon Jozef Witteryck, de nederige, gecultiveerde man, de idealist en de Esperanto-enthousiast, zoals schrijver dezes hem nog in de jaren 1914-18 gekend heeft, zoals Eerste-Minister Achiel Van Acker een geboren folklorist, doch zonder pretentie van folkloristische eruditie.

Enkel in zijn pittig Westvlaamse tongval kon men vermoeden met een volgeling van Guido Gezelle en van Alfons Mervillie, de wonderbare particularist met internationale belangstelling, te doen te hebben. We hebben uit de zaakrijke inleiding van de H. Stalpaert heel wat geleerd: hoe niet Gezelle of Pol de Mont, maar de grote bezieler van de historische arbeid in ons land, Prof. Godefroid Kurth, de jonge onderwijzer Witteryck tot de folklore heeft gebracht.

Zowel in Witteryck's bronnen als in opname en tekstkritiek wordt nieuws gebracht, ofschoon onze bewondering vooral gaat naar de Aantekeningen, sprookjeskundig degelijk verantwoord en volkomen op de hoogte van de buitenlandse literatuur over het onderwerp. Kortom, een model-uitgave waarmede de folklorist Hervé Stalpaert, begaafd met Benedictijnergeduld en vlijt, zijn sporen heeft verdiend.

We hopen dat in de zo prachtig ingestelde uitgaven van «De Kinkhoren» de «Oude Westvlaamsche Volksvertelsels» van A. J. Witteryck geen unicum zullen blijven en de reeks: volkskunde zal worden voortgezet. Een herziene uitgave van de zeldzaam geworden «Volksgeneeskunde in Vlaanderen» van Alfons De Cock ware daar op haar plaats.

P. D. K.

Inhoudstafel

Jaargang 1946.

	Blz.
Hoste (Lod.). — Folklore en Onderwijs	1-26
Keyser (P. De). — De Gentsche Folklore in het werk van Julius De Bruycker	17-21
Gijsseling (Maurits). — Over het gewoonterecht van hooger en lager personeel in een middeleeuwsche Benediktijnerabdij	47-62
Lieievrouw-Coopman (Lod.). — Oude Gentsche Maten en Gewichten. J. V. — Twintig Dieren als Weerprofeten	63-82 86-87
Peeters (Dr K. C.). — Naar een Bibliographie van de Vlaamsche Folklore	91-136
Daem (Drs Marcel). — De Rozenhoed-viering te Wetteren	139-149

ZANTEN.

V. — Twee weerspreuken	16
Vermeulen (Jos.). — Verhalen in sleuteltaal	31-34
J. V. — Rijmraadsels	62
J. V. — Gentsche Gezegden en Liedjes	82
F. V. Es. — Een typische Waassche Volksuitdrukking	83
Schepper (A. De). — Folklore uit Evergem :	
1) Goede-Vrijdagwater	83
2) Bijgeloovigheden bij Kraamvrouwen	83-84
3) Een Volkstype: Koning Been	84
V. — Uit Loo-ten-Hulle. 't Kruisteeken nâ den pap	84
V. — Gentsch Bijgeloof	84
V. — Moderne Volksgeneeskunde (Meenen)	85
J. V. — Kermisgenoegens uit vroeger dagen (Wenduine)	85
J. V. — Tien Weerspreuken	137

ORLOGSFOLKLORE.

Het Rundstedt-offensief (H. P.)	46
Een «Levensliedje» (A. R.)	46
Mossels en friten op zijn Italiaansch (J. V.)	46
De Passieve Luchtbescherming (V.)	46
Britsche humor (J. V.)	46
Gevolgen van 't slechte brood	89
Geheime Wapens	89
Gentenaars bij luchtalarm	89
Bijzegels bij de rantsoeneering	90
't Russisch offensief (A. D. S.)	90
Handgranaten	90
Raadsel	90
Nog het VI wapen (A. D. S.)	90
Zwangere vrouwen gaan voor	90
Nieuwe wapens (A. D. S.)	138
De na-oorlog (J. V.)	138
Eurêka-Amerika (J. V. M.)	138 en 149

	Blz.
BOEKBESPREKINGEN.	
Sint-Amandsberg en de Negenmeimarkt (F. V. Es)	30
Keyser (Dr P. De). — Vacantie-vertellingen uit het Duinenland (F. V. Es)	30
Teeuwen (P. Norbertus — O. E. S. A.) en De Kesel (Gustaaf). — St. Nicolaas van Tolentino. Een Volksheilige in Vlaanderen (J. V.).	136
Stalpaert (H.). — Vertellen (P. D. K.)	159
Witteryck (A. J.). — Oude Westvlaamsche Volksvertelsels (P. D. K.).	160
 IN MEMORIAM.	
René Ladrière (F. V. Es)	42
Mevr. W ^o H. Van den Abeele (J. V.)	43
Mevrouw L. Hiel (P. D. K.)	43-45
Julius De Bruycker (Redactie)	45
Mevr. W ^o H. De Keyser (L. V.)	88
Gustaaf Taelman (L. V.)	88
Prof. Gaston-G. Dept (P. D. K.)	88-89
 BONDSLEVEN.	
Aan onze leden. Abonnemenenten	21
Verslag over de Algemeene Vergadering van den Bond (16 December 1945) (L. Verlodt)	34-41
Verslag over de Algemeene Vergadering van den Bond (1 December 1946) (L. Verlodt)	150
 VARIA.	
Oostvlaamsche folkloristische Bibliografie (7 ^e vervoig)	22-30
Alfons de Cockfonds. Prijsvraag 1947. Over «De Folklore van het Paard in België»	41
Het Curieus en Vermakelijk Namenboek	45
 PERSONALIA.	
Sekretaris Lod. Verlodt gepensionneerd	138
Huwelijk Heer J. Van Es met Mejuffer Maria Gyssens	138
 ILLUSTRATIES.	
Beginletter, Rozenhoed-viering te Wetteren (Herman Verbaere).	139
Dansen om den hoet (uit de Boere-Kermis)	149
 MUZIEK.	
't Paterke	142
Maria zit den blauwen steen	143
Daar liep een oude vrouw op straat	145
Het Roode Roosken	147
'k Heb ne Ring	148